

แนวคิดการพัฒนา Slow Tourism ในประเทศไทย

ชลตรงค์ ทองสง

สาขาวิชาพัฒนาการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยแม่โจ้-ชุมพร

บทคัดย่อ

การท่องเที่ยวแบบ Slow Tourism คือ การท่องเที่ยวที่ไม่เร่งรีบ นักท่องเที่ยวใช้เวลาอยู่ในแหล่งท่องเที่ยวที่ยาวนานขึ้น เพราะผู้คนต่างเบื่อหน่ายสังคมเมืองที่วุ่นวาย จึงอยากที่จะเดินทางไปท่องเที่ยวเพื่อการพักผ่อนทั้งด้านร่างกายและจิตใจ ใช้เวลาทำกิจกรรมอยู่ในแหล่งท่องเที่ยวที่ยาวนานขึ้น การท่องเที่ยวแบบ Slow Tourism ควรเกิดภายใต้แนวคิด 10 ประการ (10 Slow: 10 S) ประกอบด้วย 1) Slow Activity คือ การประกอบกิจกรรมการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวแต่ละแห่งที่ยาวนานขึ้น เน้นการพักผ่อนหย่อนใจท่ามกลางธรรมชาติหรือวัฒนธรรม 2) Slow Logistic คือ การเดินทางที่ไม่เร่งรีบจนเกินไป มีความปลอดภัยและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมจากการเดินทาง 3) Slow Food คือ การปรุงอาหารที่ประณีต ใช้วัตถุดิบที่สด สะอาดและปลอดภัย 4) Slow Stay คือ การพักค้างแรมในแหล่งท่องเที่ยวที่ยาวนานขึ้น และมีการประกอบกิจกรรมการท่องเที่ยวที่เหมาะสมกับท้องถิ่น 5) Slow Place/City คือ สถานที่ท่องเที่ยวที่เป็นชุมชนหรือเมืองขนาดเล็กที่มีความสงบและปราศจากมลพิษ 6) Slow Money คือ การใช้จ่ายที่สมควรจ่าย ไม่เอารัดเอาเปรียบซึ่งกันและกันของผู้ประกอบการและนักท่องเที่ยว 7) Slow Development คือ การพัฒนาขนาดเล็กเพื่อการรองรับการท่องเที่ยว 8) Slow Accommodation คือ สถานที่พักแรมที่มีความสงบ สะอาด ปลอดภัยและมีการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมที่ดี 9) Slow Life คือ การท่องเที่ยวท่ามกลางความสงบในธรรมชาติและวิถีชีวิตความเป็นชนบท 10) Slow Energy คือ การประกอบกิจกรรมการท่องเที่ยวที่ประหยัดพลังงาน ซึ่งถ้าประเทศไทยสามารถพัฒนา Slow Tourism ให้เกิดขึ้นได้ ก็จะเป็นอีกหนทางหนึ่งที่จะสร้างความยั่งยืนของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวได้ เพราะ Slow Tourism เป็นกิจกรรมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ประหยัดพลังงานและทรัพยากรธรรมชาติ ตลอดจนเป็นการสร้างความเข้มแข็งของภาคธุรกิจการท่องเที่ยวในท้องถิ่นอีกด้วย

คำสำคัญ: การท่องเที่ยว, การท่องเที่ยวที่ไม่เร่งรีบ

A Concept for Developing Slow Tourism in Thailand

Chondarong Tongsong

Program in Tourism Development, Maejo University at Chumphon, Thailand

Abstract

Slow Tourism is leisure travel allowing tourists to spend longer time at a tourist area. Slow Tourism represents a new model of tourism for people who are tired of their urban restless life. Therefore, they want to travel in order to relax both physically and mentally. By spending more time on tourist activities and staying longer than before at the tourist area. However, slow tourism should consist of 10 concepts (10 Slow: 10 S) as follows. 1) Slow Activity means doing longer activities at each tourist spot. 2) Slow Logistic refers to leisure, safe and environmentally friendly travel. 3) Slow Food is delicate cooking using fresh, clean and safe materials. 4) Slow Stay is to have more overnights at a tourist area and do suitable touristic leisure activities. 5) Slow Place/City refers to residing at a community tourist area or a peaceful small town with no pollution. 6) Slow Money is a fair division of expenses between travel entrepreneur and tourists. 7) Slow Development entails small-scale development that supports tourist activities. 8) Slow Accommodation is about peaceful, clean, and safe accommodations with good environmental management. 9) Slow Life refers to spending time peacefully in nature and to a rustic life style. 10) Slow Energy refers to tourist activities that save energy. If Thailand can develop and implement Slow Tourism, it'll be another way for Thailand to create a sustainable tourism industry. This is because Slow Tourism is environmentally friendly; it saves energy and protects natural resources as well as strengthening the business sector in the community.

Keywords: tourism, slow tourism

ความนำ

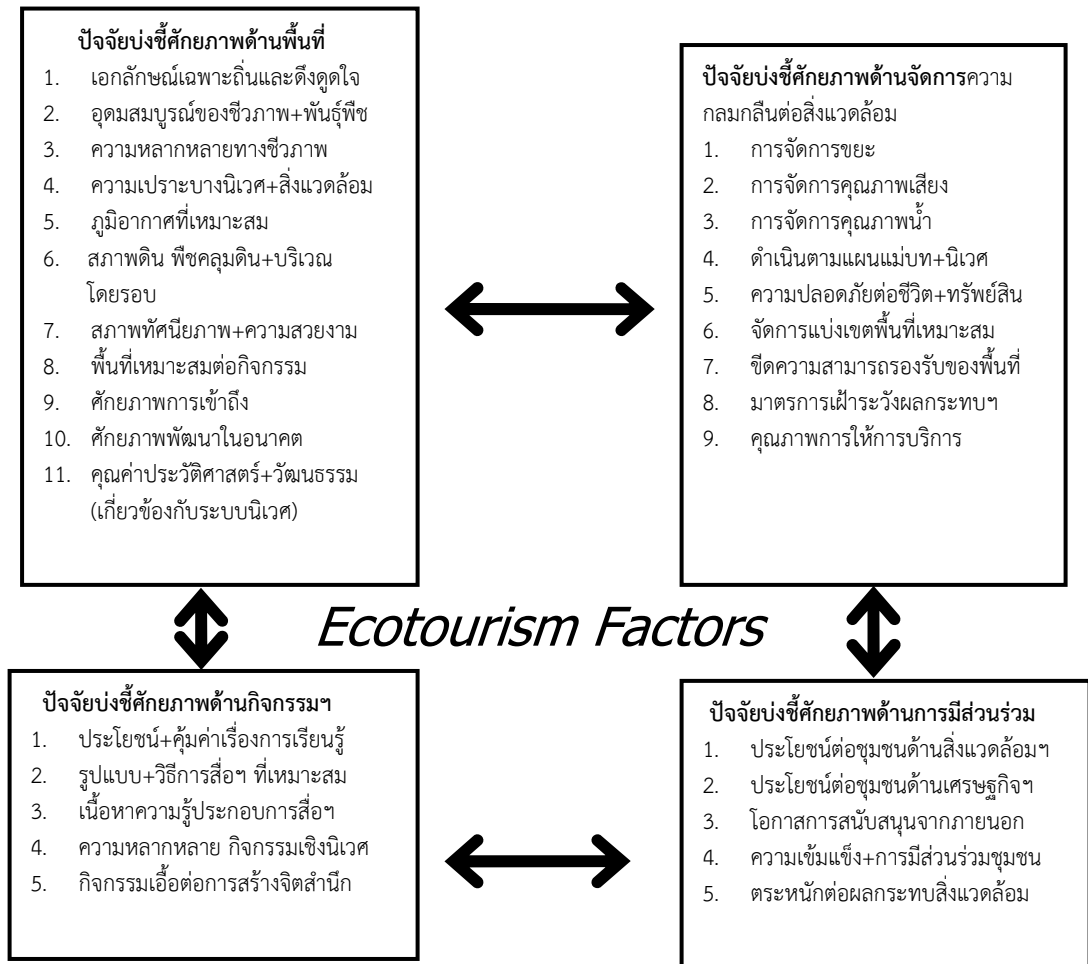
การท่องเที่ยวขึ้นว่าเป็นภาคธุรกิจที่มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ เนื่องจากการท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวขึ้นมีศักยภาพในการทำรายได้ให้กับประเทศสูงมากเมื่อเทียบกับต้นทุนการผลิต นโยบายด้านการท่องเที่ยวของประเทศไทยควรจะต้องมีการพัฒนาอย่างเร่งด่วนในด้านต่าง ๆ ดังนี้คือ การพัฒนาให้ประเทศไทยเป็นแหล่งท่องเที่ยวคุณภาพ มีมาตรฐานความปลอดภัยในระดับสากล การเน้นเอกลักษณ์และวัฒนธรรมไทยควบคู่กับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ การส่งเสริมการตลาดการท่องเที่ยวเชิงรุกทั้งในและต่างประเทศเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวคุณภาพจากทั่วโลก รวมทั้งการกำหนดแนวทางการฟื้นฟูและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว สินค้าและบริการให้มีมาตรฐานเป็นที่ยอมรับในระดับสากล ประเทศไทยจึงเป็นหนึ่งในหลายประเทศที่ให้ความสำคัญกับการท่องเที่ยวในฐานะที่เป็นการค้าและบริการที่มีศักยภาพเพื่อสร้างงาน กระจายรายได้และหารายได้จากเงินตราต่างประเทศ

ในแต่ละปีมีนักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในประเทศไทยปีละหลายล้านคนสามารถสร้างรายได้ให้กับประเทศอย่างมหาศาล แต่ในขณะเดียวกันรูปแบบการท่องเที่ยวแบบมวลชน (Mass tourism) ที่เกิดขึ้นได้ก่อให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ตามมามากมายไม่ว่าจะเป็นปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม ปัญหาการใช้และจัดสรรทรัพยากร ปัญหาด้านเศรษฐกิจ สังคมวัฒนธรรมต่าง ๆ ทำให้แหล่งท่องเที่ยวหลายแห่งเสื่อมโทรมลง มีการขาดแคลนทรัพยากรเพื่ออุปโภคและบริโภค ปัญหาด้านสังคมหรือปัญหาความขัดแย้งของชุมชนในพื้นที่ท่องเที่ยว ดังที่ สุธะเชษฐ์ (2535) ได้กล่าวถึงผลกระทบทางนันทนาการ (Recreation impact) ว่าเป็นการเปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อมในทางลบหรือการเปลี่ยนแปลงที่ไม่ปรารถนา โดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับผู้รับผิดชอบต่อนันทนาการ ผลกระทบดังกล่าวหมายถึงประเภท ปริมาณ และอัตราการเปลี่ยนแปลงที่ไม่ปรารถนาเกิดขึ้นกับทรัพยากรต่าง ๆ อันเนื่องมาจากการใช้ประโยชน์ด้านนันทนาการ ปัจจุบันมีการพยายามที่จะแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการท่องเที่ยวเพื่อสร้างการท่องเที่ยวรูปแบบใหม่ (Alternative tourism) ซึ่งเป็นการท่องเที่ยวที่มีความห่วงใยสิ่งแวดล้อมและเคารพซึ่งสังคมวัฒนธรรมในพื้นที่ อีกทั้งการเอื้อประโยชน์ที่แท้จริงต่อชุมชนท้องถิ่น ซึ่งเชื่อว่าการท่องเที่ยวในลักษณะนี้จะสามารถนำไปสู่การพัฒนาการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน (Sustainable tourism) ได้ซึ่งการท่องเที่ยวรูปแบบใหม่ก็มีหลากหลายรูปแบบแตกต่างกันออกไป เช่น การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (Eco tourism) การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม (Cultural tourism) การท่องเที่ยวโดยชุมชน (Community tourism) การท่องเที่ยวเชิงอาสาสมัคร (Volunteer tourism) หรือจะเป็นการท่องเที่ยวในลักษณะของ Slow tourism ที่กำลังได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นในปัจจุบัน

แนวคิด Slow tourism ในประเทศไทย

ปัจจุบันกระแสโลกได้เปลี่ยนแปลงไปอย่างมากทั้งการติดต่อสื่อสาร การคมนาคมขนส่งตลอดจนการใช้ชีวิตของมนุษย์ต่างก็รวดเร็วขึ้น ผู้คนบางส่วนหนี้อาการการใช้ชีวิตที่เร่งรีบและวุ่นวาย จึงมีแนวคิดที่จะหลีกเลี่ยงความจำเจในสังคมเมืองใหญ่ไปใช้ชีวิตในช่วงเวลาหนึ่งเพื่อการพักผ่อนที่สงบเงียบตลอดจนการทำกิจกรรมต่าง ๆ ที่ไม่รีบร้อนจนเกินไปรวมถึงกิจกรรมด้านการท่องเที่ยวด้วย ซึ่งในอดีตการท่องเที่ยวส่วนใหญ่มุ่งเน้นไปที่ความรวดเร็วในการเดินทางเพื่อที่จะสามารถนำนักท่องเที่ยวไปยังแหล่งท่องเที่ยวได้หลายแห่งในวัน กิจกรรมการท่องเที่ยวจึงค่อนข้างรวดเร็วและเร่งรีบ กิจกรรมการท่องเที่ยวในรูปแบบนี้เริ่มเปลี่ยนแปลงไปเมื่อผู้คนเริ่มเบื่อหน่ายกับสังคมที่ใช้ชีวิตและกิจกรรมที่วุ่นวาย ผู้คนและนักท่องเที่ยวส่วนหนึ่งจึงฉีกวิถีกิจกรรมการท่องเที่ยวที่เชื่องช้า สงบ ผ่อนคลาย ใช้เวลาในการทำกิจกรรมในแหล่งท่องเที่ยวแต่ละแห่งยาวนานขึ้น การท่องเที่ยวในรูปแบบนี้จึงกลายเป็นที่มาของการท่องเที่ยว

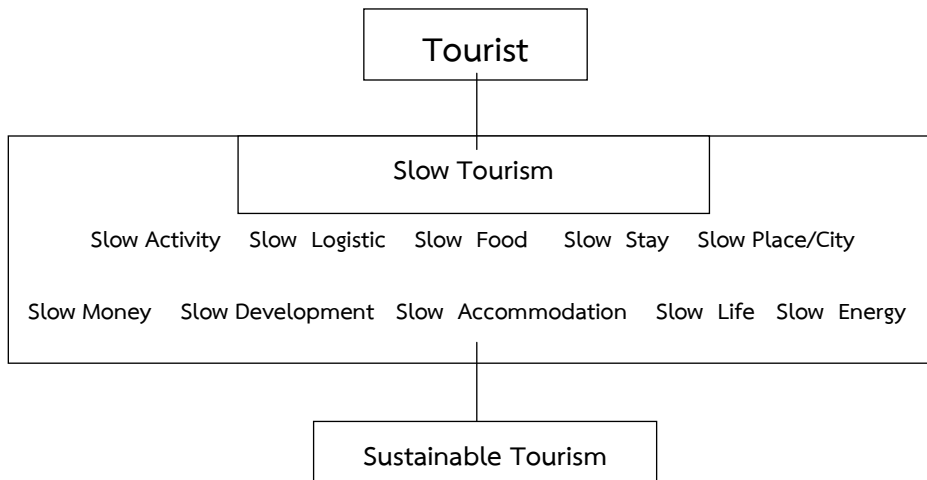
แบบ Slow Tourism ในที่สุด ซึ่งการท่องเที่ยวในรูปแบบนี้มีความคล้ายคลึงและมีความสัมพันธ์กับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (Ecotourism) ที่กำลังได้รับความนิยมอยู่ในปัจจุบัน

ภาพที่ 1 ปัจจัยบ่งชี้ศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (จิตศักดิ์ พุฒจร, 2546)

การท่องเที่ยวแบบ Slow Tourism จัดเป็นกิจกรรมการท่องเที่ยวรูปแบบใหม่ที่นักท่องเที่ยวในเมืองใหญ่มีความนิยมเพิ่มมากขึ้นเพราะต่างก็เบื่อหน่ายกับสังคมที่วุ่นวาย เร่งรีบ จึงอยากที่จะแสวงหาแหล่งท่องเที่ยวที่สงบ เรียบง่าย เพื่อการพักผ่อนทั้งด้านร่างกายและจิตใจ ประเทศในโลกตะวันตกสามารถเติมเต็มสิ่งเหล่านี้ให้กับนักท่องเที่ยวได้เนื่องจากภูมิประเทศ ภูมิอากาศที่เอื้ออำนวยต่อการท่องเที่ยวได้ตลอดทั้งปี ตลอดจนการมีสังคมและวัฒนธรรมแบบดั้งเดิมและเรียบง่าย ใช้ชีวิตอยู่แบบพอเพียง โลกฝั่งตะวันออกจึงเป็นจุดหมายหมายของการท่องเที่ยวในรูปแบบ Slow tourism นั่นเอง ประเทศไทยก็เป็นหนึ่งในประเทศในโลกตะวันออกซึ่งแฝงไปด้วยความสวยงามและมีเอกลักษณ์ ประเทศไทยจึงเป็นตัวเลือกลำดับต้นๆของนักท่องเที่ยวแบบ Slow tourism ซึ่งในการที่จะพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเพื่อรองรับการท่องเที่ยวแบบ Slow tourism นั้น ควรที่จะต้องมีการวางแผนการพัฒนาที่ดีเพราะบางครั้งจุดหมายหรือ

ความต้องการของนักท่องเที่ยวแบบ Slow tourism มักจะขัดแย้งและตรงกันข้ามกับการท่องเที่ยวกระแสหลัก (Mass tourism) ที่มุ่งเน้นจำนวนนักท่องเที่ยว ความสะดวกสบายและความรวดเร็วในกิจกรรมต่าง ๆ โดยแนวทางในการพัฒนา Slow tourism ควรพัฒนาใน 10 แนวคิด (10 Slow: 10s) ดังนี้ คือ

ภาพที่ 2 กรอบแนวคิด Slow Tourism

1. Slow activity คือ การประกอบกิจกรรมการท่องเที่ยวที่ไม่เร่งรีบจนเกินไป ใช้เวลาอยู่ในแหล่งท่องเที่ยวแต่ละแห่งค่อนข้างยาวนานและอาจจะมีการพักค้างแรมในแหล่งท่องเที่ยว เน้นการประกอบกิจกรรมการท่องเที่ยวที่ไม่ใช่พลุกำลึงและมีความเสี่ยงมากนัก กิจกรรมจะมุ่งเน้นไปที่การพักผ่อนทั้งด้านร่างกายและจิตใจ เช่น การนอนเพื่อสุขภาพ สปา โยคะ อาหารเพื่อสุขภาพ การทำสมาธิ เป็นต้น การท่องเที่ยวในลักษณะนี้นักท่องเที่ยวมีการใช้เวลาอยู่ในแหล่งท่องเที่ยวที่ยาวนานขึ้น อีกทั้งการที่นักท่องเที่ยวได้ทำกิจกรรมในพื้นที่ที่ยาวนานขึ้นยังช่วยให้มีการใช้จ่ายและกระจายรายได้สู่ท้องถิ่นเพิ่มมากขึ้นด้วย

ประเทศไทยเป็นประเทศที่มีทรัพยากรการท่องเที่ยวที่ค่อนข้างหลากหลายไม่ว่าจะเป็นทรัพยากรการท่องเที่ยวประเภทธรรมชาติ แหล่งท่องเที่ยวประวัติศาสตร์ โบราณวัตถุ โบราณสถานและศาสนา และประเภทศิลปวัฒนธรรม ประเพณี (มนัส, 2544) จากความหลากหลายของทรัพยากรการท่องเที่ยวนี้เองทำให้เราสามารถวางแผนในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวที่เหมาะสมขึ้นได้ โดยเฉพาะกิจกรรมการท่องเที่ยวแบบ Slow tourism ที่เน้นกิจกรรมการพักผ่อนคลายเหมาะสำหรับนักท่องเที่ยวที่มีอายุ (Baby boomer) ซึ่งคนกลุ่มนี้จะกลายเป็นคนกลุ่มใหญ่ของโลกในอนาคตอันใกล้นี้ ตลอดจนนักท่องเที่ยวกลุ่มนี้ยังมีกำลังซื้อสูงและมีเวลาอยู่ในแหล่งท่องเที่ยวที่ค่อนข้างยาว (Long stay) อีกทั้งกิจกรรมการท่องเที่ยวแบบ Slow tourism ยังเป็นการท่องเที่ยวที่ก่อให้เกิดปัญหาต่องทรัพยากรธรรมชาติและสังคมวัฒนธรรมน้อยกว่าการท่องเที่ยวในลักษณะอื่น ๆ อีกด้วย ซึ่งถ้าสามารถพัฒนา Slow tourism ให้เกิดเป็นรูปธรรมได้ก็จะเป็นจุดขายที่สำคัญอีกจุดหนึ่งของการท่องเที่ยวในประเทศไทย สิ่งสำคัญของการพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวแบบ Slow tourism ก็คือการจัดการที่ดีทั้งด้านคุณภาพและมาตรฐานในการให้บริการ การจัดการด้านผลกระทบที่จะเกิดขึ้น การควบคุมจำนวนนักท่องเที่ยวตามขีดความสามารถในการรองรับของพื้นที่ (Carrying capacity) การจัดการพื้นที่ (Zoning) เพื่รองรับกิจกรรมการท่องเที่ยวที่จะเกิดขึ้น ซึ่งศักยภาพด้านต่างๆของประเทศไทยสามารถพัฒนา Slow tourism ได้เป็นอย่างดีอย่างแน่นอน

2. Slow Logistic คือ กิจกรรมการเดินทาง/ขนส่งที่ไม่เร่งรีบจนเกินไป มีความปลอดภัยในการเดินทางทั้งในด้านเส้นทางคมนาคมขนส่ง ยานพาหนะและการให้บริการที่เกี่ยวข้อง อีกทั้งมุ่งเน้นการเดินทาง/ขนส่งที่สะอาดก่อให้เกิดมลพิษต่อสิ่งแวดล้อมและนักท่องเที่ยวที่น้อยที่สุด (Green logistic) เช่น การใช้ยานพาหนะที่ประหยัดพลังงาน การใช้พลังงานทางเลือกหรือการส่งเสริมการใช้ระบบการขนส่งมวลชน เช่น รถไฟ รถโดยสารประจำทาง เรือเฟอร์รี่ เป็นต้น อีกทั้งผู้ขับขี่และยานพาหนะชนิดต่าง ๆ ก็จะต้องมีการจดทะเบียนอย่างถูกต้องในการขนส่งแต่ละประเภท มีความพร้อมด้านความปลอดภัยของยานพาหนะ การให้บริการและผู้ขับขี่ ตลอดจนส่งเสริมการใช้ยานพาหนะของผู้ประกอบการในท้องถิ่นเพื่อการสร้างและกระจายรายได้ไปสู่ท้องถิ่นในอีกทางหนึ่งด้วย

ในยุคปัจจุบันซึ่งเป็นยุควิกฤตพลังงานและสิ่งแวดล้อม Slow logistic หรือ Green logistic นับเป็นเรื่องที่มีความสำคัญมากเพราะผู้คนเริ่มมีความตระหนักและมีจิตสำนึกในการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมมากยิ่งขึ้น มีการเลือกที่จะบริโภคหรือเลือกที่จะใช้บริการกับกิจการที่มีความเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมหรือลดปล่อยก๊าซเรือนกระจกน้อยที่สุด (Carbon footprint) ดังนั้นรูปแบบของ Slow logistic ก็จะเป็นอีกส่วนหนึ่งที่จะทำให้นักท่องเที่ยวได้ร่วมกันรักษาสีเขียวสิ่งแวดล้อมควบคู่ไปกับการท่องเที่ยว ผู้ประกอบการในลักษณะ Slow logistic ก็มีโอกาที่จะเติบโตในแง่ของธุรกิจได้เป็นอย่างดี แต่สิ่งสำคัญที่สุดก็คือการที่จะต้องสร้างจิตสำนึกและทัศนคติที่ดีของผู้ประกอบการ ต้องมีความซื่อสัตย์ มีความรับผิดชอบต่อตัวของนักท่องเที่ยว สิ่งแวดล้อมและกฎหมาย เพราะสิ่งสำคัญที่ทำให้การเดินทาง/ขนส่งมีความปลอดภัยและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมก็คือ การขับขี่ที่มีวินัยเคารพกฎจราจรและไม่มีความประมาท

3. Slow Food คือ การประกอบอาหารที่ประณีต เป็นอาหารที่มีคุณภาพ สด สะอาดและปลอดภัย ทั้งในด้านวัตถุดิบ เครื่องปรุง เครื่องครัวและวิธีการประกอบอาหาร การส่งเสริมการนำวัตถุดิบในท้องถิ่นมาใช้ในการประกอบอาหาร การเลือกใช้พืชผักผลไม้ที่มีความปลอดภัยจากสารพิษ เช่น พืชผักพื้นบ้านโดยเฉพาะพืชผักอายุยืนที่ไม่จำเป็นต้องใช้ปุ๋ยและยาฆ่าแมลงเพราะจะสามารถหนุนสร้างระบบนิเวศที่ดีในท้องถิ่นขึ้นได้อีกทางหนึ่งด้วย หรือแม้กระทั่งการเลือกใช้เนื้อสัตว์ที่มีการจับหรือเพาะเลี้ยงด้วยวิธีธรรมชาติและไม่ใช้สารเคมีที่เป็นอันตราย ซึ่งหลักการของ Slow food จะเป็นการสร้างความปลอดภัยทั้งต่อตัวนักท่องเที่ยว ผู้ผลิตและสิ่งแวดล้อมควบคู่กันไป

ปัจจุบันผู้คนต่างก็ห่วงใยเรื่องสุขภาพอนามัยกันมากขึ้นโดยเฉพาะในด้านอาหารการกินที่ผู้คนต่างตื่นตัวในการบริโภคอาหารที่ปลอดภัย ทำให้แนวโน้มด้านการผลิตอาหารที่มีความปลอดภัยมีการขยายตัวขึ้นอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะประเทศไทยที่เป็นประเทศผู้นำด้านการเกษตรจึงนับเป็นโอกาสอย่างมากที่จะพัฒนาด้านอาหารปลอดภัย (Food safety) ให้เป็นที่รู้จักของคนทั้งโลก ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายของประเทศที่จะมุ่งไปสู่การเป็นครัวของโลก (Kitchen of the World) แนวคิดของ Slow food ยังเน้นวัตถุดิบในท้องถิ่นเพื่อใช้ในการประกอบอาหารจึงนับเป็นการกระตุ้นการผลิตด้านการเกษตรที่ได้มาตรฐาน มีความปลอดภัยและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ผู้คนในท้องถิ่นมีเกิดรายได้ มีอาชีพอยู่ในท้องถิ่นของตนเอง สามารถสร้างความมั่นคงทางด้านเศรษฐกิจตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว อีกทั้งประเทศไทยเป็นประเทศที่มีชื่อเสียงด้านอาหารและพืชผักผลไม้เป็นที่รู้จักทั่วโลก ดังนั้นการพัฒนา Slow food ของประเทศไทยจึงเป็นเรื่องที่ไม่ยากเกินไปนัก เพียงแต่ผู้ประกอบการต้องรักษามาตรฐานของการผลิตและคัดเลือกวัตถุดิบที่มีคุณภาพมาใช้ในการให้บริการ การพัฒนา Slow food ของประเทศไทยคงไม่แพ้ชาติใดในโลก

4. Slow stay คือ การพักค้างแรมเป็นระยะเวลานาน (อาจมากกว่า 1 คืน) ไม่เร่งรีบที่จะเดินทางต่อไป เน้นไปที่การพักผ่อนในแหล่งท่องเที่ยวท่ามกลางธรรมชาติหรือแหล่งชุมชนท้องถิ่นที่สามารถที่จะซึมซับบรรยากาศและประกอบกิจกรรมร่วมไปกับท้องถิ่นได้ ประเทศไทยมีแหล่งท่องเที่ยวที่มีความหลากหลายทั้งแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติและแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมกระจายอยู่ทั่วทุกท้องถิ่นของประเทศ ซึ่งแหล่งท่องเที่ยวแต่ละแห่งจะมีเอกลักษณ์ที่

แตกต่างกันออกไป เช่น ภาคเหนือเป็นแหล่งธรรมชาติ (Nature-based tourism) ป่าเขาหรือวัฒนธรรมของชนเผ่า ภาคอีสานเป็นชุมชนเก่าแก่ที่มีความโดดเด่นด้านแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและวิถีชีวิต (Cultural tourism) ภาคกลางเป็นชุมชนลุ่มน้ำที่ผูกพันกับวิถีชีวิตการเกษตรและการค้าขาย ภาคตะวันออกเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร (Agro tourism) ภาคใต้เป็นชุมชนประมงพื้นบ้านและวิถีการเกษตรแบบผสมผสานในพื้นที่ป่าฝนเขตร้อน (Tropical rain forest) รูปแบบของการพักผ่อนก็มีความหลากหลาย เช่น การพักผ่อนแบบ Home stay/ Farm stay/ Guest house หรือ Lodge เป็นต้น การพักผ่อนในลักษณะนี้นอกจากจะสามารถประกอบกิจกรรมการท่องเที่ยวได้อย่างทั่วถึงแล้ว ยังสามารถสร้างรายได้เพิ่มขึ้นแก่ท้องถิ่นอีกด้วยเพราะนักท่องเที่ยวจะมีการพักผ่อน มีการประกอบกิจกรรมและสร้างรายได้แก่ท้องถิ่นโดยตรง สามารถสร้างความเข้มแข็งให้ผู้ประกอบการท่องเที่ยวในท้องถิ่นได้เป็นอย่างดี

แนวทางการพัฒนา Slow stay ถือว่ามีส่วนสำคัญอย่างมากต่อการพัฒนา Slow tourism เพราะ Slow stay จะทำให้นักท่องเที่ยวได้ใช้เวลาอยู่ในแหล่งท่องเที่ยวยาวนานขึ้น (Long stay) สามารถประกอบกิจกรรมการท่องเที่ยวได้มากขึ้น มีการพักผ่อนอยู่ในสถานที่พักแรมยาวนานขึ้นและนักท่องเที่ยวมีโอกาสได้ใช้จ่ายมากยิ่งขึ้นด้วย ซึ่งจะเป็นประโยชน์อย่างมากต่อการพัฒนาธุรกิจการท่องเที่ยวโดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ประกอบการขนาดเล็กในท้องถิ่นจะมีโอกาสเติบโตทางธุรกิจได้สูงขึ้น และทำให้เกิดการกระจายรายได้ในแหล่งท่องเที่ยวอย่างเต็มที่ ต่างกับการท่องเที่ยวในปัจจุบันที่เจ้าของธุรกิจส่วนใหญ่เป็นคนนอกพื้นที่หรือชาวต่างชาติซึ่งสุดท้ายแล้วรายได้ส่วนใหญ่ก็จะออกไปสู่ภายนอก มีเพียงส่วนน้อยเท่านั้นที่มีการหมุนเวียนในท้องถิ่น การพัฒนา Slow stay จึงเป็นอีกวิธีหนึ่งที่จะกระจายรายได้สู่ท้องถิ่นได้อย่างเป็นธรรมสามารถสร้างงาน สร้างรายได้ให้แก่ผู้คนในท้องถิ่นได้

5. Slow place/city คือ สถานที่ท่องเที่ยว ชุมชนหรือเมืองขนาดเล็กที่มีความสงบ เรียบง่าย มีความเป็นชนบทหรือมีความเป็นธรรมชาติอยู่สูง นักท่องเที่ยวสามารถใช้ชีวิตได้อย่างเรียบง่าย สงบ ท่ามกลางรูปแบบที่แตกต่างกันไปของแต่ละท้องถิ่น ผู้คนมีวิถีชีวิตความเป็นอยู่ที่มีเอกลักษณ์ มีอรรถาธิบายไม่ตรีที่ดี เป็นสถานที่ท่องเที่ยวหรือชุมชนท้องถิ่นที่มีการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมท้องถิ่นไว้เป็นอย่างดี มีการวางแผนในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวที่ไม่เป็นปัญหาต่อสิ่งแวดล้อมและสังคมวัฒนธรรม มีการจัดการท่องเที่ยวที่เปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัสกับธรรมชาติ วิถีชีวิตและสังคมวัฒนธรรมของชนในพื้นที่อย่างใกล้ชิด อีกทั้งชุมชนหรือเมืองนั้นก็ควรที่จะมีกฎหรือข้อบัญญัติของท้องถิ่นในการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติรวมถึงสังคมวัฒนธรรมที่มีส่วนเกี่ยวข้องหรือมีการเปลี่ยนแปลงอันเนื่องมาจากการท่องเที่ยว

ส่วนใหญ่แล้วกิจกรรมการท่องเที่ยวแบบ Slow tourism มักจะเกิดขึ้นในเมืองหรือชุมชนขนาดเล็กที่มีวิถีชีวิตความเป็นอยู่ที่เรียบง่าย แบบดั้งเดิมและเป็นชนบทสูง แต่สิ่งที่สำคัญก็คือการรักษาไว้ซึ่งความดั้งเดิมของพื้นที่ไว้ให้ได้เพราะบางครั้งกระแสการพัฒนาด้านการท่องเที่ยวทำให้เมืองหรือชุมชนมีการเปลี่ยนแปลงไป ทำให้ชุมชนท้องถิ่นเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมเป็นอย่างมากทั้งในด้านการพัฒนาสิ่งก่อสร้าง สาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานหรือสถานบริการต่าง ๆ จนทำให้ท้องถิ่นมีการเปลี่ยนแปลงจากสภาพความเป็นชนบทไปเป็นสังคมเมืองมากยิ่งขึ้น อันส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของผู้คนในท้องถิ่นเป็นอย่างมากดังเช่นเมืองท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงต่าง ๆ ของประเทศไทยซึ่งต่างก็ประสบปัญหามากมาย ไม่ว่าจะเป็นปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม ปัญหาด้านสังคมวัฒนธรรม ปัญหาทางด้านเศรษฐกิจท้องถิ่น ดังนั้นแนวคิด Slow place/city คือการรักษาไว้ซึ่งความดั้งเดิมของพื้นที่ วิถีชีวิต สังคมวัฒนธรรม มีการพัฒนาที่มีการวางแผนอย่างรอบคอบ มีการจัดการท่องเที่ยวที่ดี และมีการจัดการด้านผลกระทบควบคู่ไปกับการท่องเที่ยว

6. Slow money คือ การใช้จ่ายที่ไม่เร่งรีบ นักท่องเที่ยวใช้จ่ายในส่วนที่สมควรจะจ่าย ผู้ค้าขายในแหล่งท่องเที่ยวไม่ควรเอาเปรียบนักท่องเที่ยวจนเกินไป นักท่องเที่ยวไม่จำเป็นต้องจ่ายใช้สอยอย่างฟุ่มเฟือยและหรูหรา แต่เน้นการใช้จ่ายใช้สอยที่ใช้เวลาที่ยาวนานในแหล่งท่องเที่ยวแต่ละแห่ง เม็ดเงินที่ใช้จ่ายควรที่มีการกระจายไปยังท้องถิ่นอย่างแท้จริง ประชาชนในท้องถิ่นควรได้รับผลประโยชน์ที่ควรได้ สินค้าหรือบริการก็ควรมาจากท้องถิ่นเพื่อการสร้างอาชีพสร้างรายได้แก่ชุมชนเป็นหลัก ผู้ประกอบการก็ควรเป็นผู้ประกอบการในท้องถิ่น ไม่ควรมีการเอาเปรียบในการจัดซื้อจัดจ้างในธุรกิจการท่องเที่ยว สินค้าและบริการในแหล่งท่องเที่ยวก็ควรเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและไม่ขัดแย้งกับสังคมและวัฒนธรรมในพื้นที่

แนวคิดของ Slow money คือการสร้างความเป็นธรรมในการใช้จ่ายทั้งของนักท่องเที่ยวและผู้ค้าขายที่ไม่เอาเปรียบซึ่งกันและกัน เป็นการซื้อขายที่ก่อให้เกิดการหมุนเวียนของเม็ดเงินในแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นธรรม โดยเฉพาะการสร้างรายได้ สร้างอาชีพให้แก่คนในท้องถิ่น เป็นการกระจายรายได้ที่แท้จริงให้เกิดขึ้นในแหล่งท่องเที่ยวได้ ซึ่งการสร้างการใช้จ่ายที่เป็นธรรมนั้นถือเป็นเรื่องที่สำคัญมากของการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (Sustainable tourism) เพราะในอดีตการท่องเที่ยวต่างมุ่งเน้นไปที่การสร้างกำไรต่อหน่วยให้มากที่สุดโดยไม่คำนึงถึงคุณภาพของสินค้าและการให้บริการ ผู้ค้าก็มุ่งที่จะแสวงหากำไรอย่างเต็มที่ ต่างกับแนวคิดของ Slow money ที่เน้นความซื่อสัตย์ของผู้ซื้อและผู้ขาย เน้นการซื้อหาสินค้าและบริการที่คุณภาพตามความจำเป็น ถูกทำนองครองธรรม และเน้นการบริโภคสินค้าและบริการที่เกิดขึ้นจากท้องถิ่นอย่างแท้จริง

7. Slow Development คือ การพัฒนาพื้นที่และกิจกรรมการท่องเที่ยวอย่างค่อยเป็นค่อยไปไม่ควรมีจะมีการพัฒนาแบบก้าวกระโดด เน้นการพัฒนาขนาดเล็ก (Small development) ภายใต้อัตนัยของพื้นที่ (Carrying capacity) ที่ไม่ควรปรับเปลี่ยนหรือเปลี่ยนแปลงสภาพเดิมของพื้นที่มากเกินไป ควรคงสภาพเดิมของพื้นที่ไว้ให้มากที่สุดเพื่อสร้างบรรยากาศและอัตลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยวแต่ละแห่งตามสภาพพื้นที่ที่มีการวางแผนและออกแบบพื้นที่อย่างเหมาะสมทั้งในด้านสถาปัตยกรรม ภูมิทัศน์และสิ่งแวดล้อม พื้นที่ควรมีมาตรการในการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม องค์กรส่วนท้องถิ่นและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholder) ในพื้นที่ควรมีบทบาทในการวางแผนร่วมกันกับภาคธุรกิจในการพัฒนาแหล่งและกิจกรรมการท่องเที่ยว เพื่อสร้างแผนและรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวที่เหมาะสมของแต่ละท้องถิ่นให้เกิดขึ้นโดยยึดแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน (Sustainable tourism)

การพัฒนา Slow development ให้ความสำคัญกับความเจริญแต่เป็นการพัฒนาที่รอบคอบ มีการวางแผนในการพัฒนาพื้นที่ที่คำนึงถึงการใช้ประโยชน์ การรักษาทรัพยากรและคำนึงถึงผลกระทบที่เกิดขึ้น เพราะปัจจุบันแหล่งท่องเที่ยวหลายแห่งที่มีการพัฒนาอย่างก้าวกระโดดล้วนก่อให้เกิดปัญหาตามมามากมายไม่ว่าจะเป็นการแย่งชิงทรัพยากรธรรมชาติ ความขัดแย้งของคนในท้องถิ่น ปัญหาผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมและสังคมวัฒนธรรม การพัฒนา Slow development จะช่วยลดผลกระทบในลักษณะเช่นนี้ได้โดยเฉพาะในสังคมชนบทที่ยังคงมีสภาพความเป็นธรรมชาติและวิถีชีวิตแบบดั้งเดิมอยู่สูงซึ่งการท่องเที่ยวอาจส่งผลกระทบอย่างรุนแรงได้ การพัฒนา Slow development จึงเป็นการนำทรัพยากรด้านการท่องเที่ยวมาใช้อย่างชาญฉลาดเพื่อไม่ให้เกิดปัญหาในด้านต่าง ๆ ตามมาดังเช่นการพัฒนาการท่องเที่ยวในอดีตที่มุ่งเน้นแต่การสร้างความสะดวกสบายให้เกิดขึ้นในแหล่งท่องเที่ยวโดยไม่คำนึงถึงทรัพยากรสิ่งแวดล้อมและสังคมวัฒนธรรม ส่งผลกระทบให้เกิดปัญหาตามมามากมาย ดังนั้น Slow development จึงเป็นการพัฒนาการท่องเที่ยวรูปแบบใหม่ที่ไม่ได้มุ่งเน้นการเจริญเติบโตทางด้านเศรษฐกิจแต่เพียงอย่างเดียว แต่ต้องคำนึงถึงสิ่งแวดล้อมและสังคมวัฒนธรรมด้วย

8. Slow accommodation คือ สถานที่พักแรมที่มีความสงบ สะอาดและปลอดภัยอยู่ห่างไกลจากแหล่งมลภาวะที่เป็นพิษ ไม่จำเป็นต้องเป็นที่พักขนาดใหญ่หรือหรูหรา อาจจะเป็นที่พักขนาดเล็กและเรียบง่าย มี

สภาพแวดล้อมท่ามกลางธรรมชาติหรือท้องถิ่นที่ไม่ควรมีการดัดแปลงสภาพดั้งเดิมของพื้นที่จนเกินไป สถานที่ที่พักรักก็ควรมีการออกแบบที่เหมาะสมคำนึงถึงสิ่งแวดล้อมเป็นอย่างดีไม่ก่อให้เกิดความแตกต่างและความขัดแย้งทั้งในด้านทัศนียภาพและสังคมวัฒนธรรมในพื้นที่ มีการจัดการที่พักแรมเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม (Green hotel) ทั้งด้านการก่อสร้าง การให้บริการ การประหยัดพลังงาน การควบคุมมลพิษ อีกทั้งการจ้างงานและการจัดซื้อวัตถุดิบเพื่อการให้บริการในสถานที่พักรักก็ควรมาจากท้องถิ่นเพื่อที่จะสามารถสร้างงานสร้างรายได้แก่ผู้คนที่ท้องถิ่นได้อีกช่องทางหนึ่ง

แนวคิดของ Slow accommodation ก็คือการพักรักท่ามกลางความดั้งเดิมของพื้นที่ ที่พักขนาดเล็กที่อยู่กลมกลืนไปกับสภาพแวดล้อม นักท่องเที่ยวมีโอกาสที่จะได้สัมผัสกับธรรมชาติและวิถีชีวิตของผู้คนในท้องถิ่นอย่างใกล้ชิด ที่พักในลักษณะนี้มีการคำนึงถึงสิ่งแวดล้อม การเลือกใช้วัตถุดิบและแรงงานในท้องถิ่นอันจะเป็นการสร้างรายได้ที่เป็นธรรมและสามารถสร้างประสบการณ์การท่องเที่ยวที่มีคุณค่าให้กับนักท่องเที่ยวผ่านทางสถานที่พักรัก การให้บริการหรือกิจกรรมที่สถานที่พักรักจัดไว้ให้ เช่น การนวดไทย การฝึกประกอบอาหารไทย สปา การทำสมาธิ การทำงานอาสาสมัคร (Volunteer tourism) เป็นต้น ซึ่งกิจกรรมเหล่านี้จะสามารถสร้างประสบการณ์การท่องเที่ยวที่ดีให้แก่นักท่องเที่ยวได้

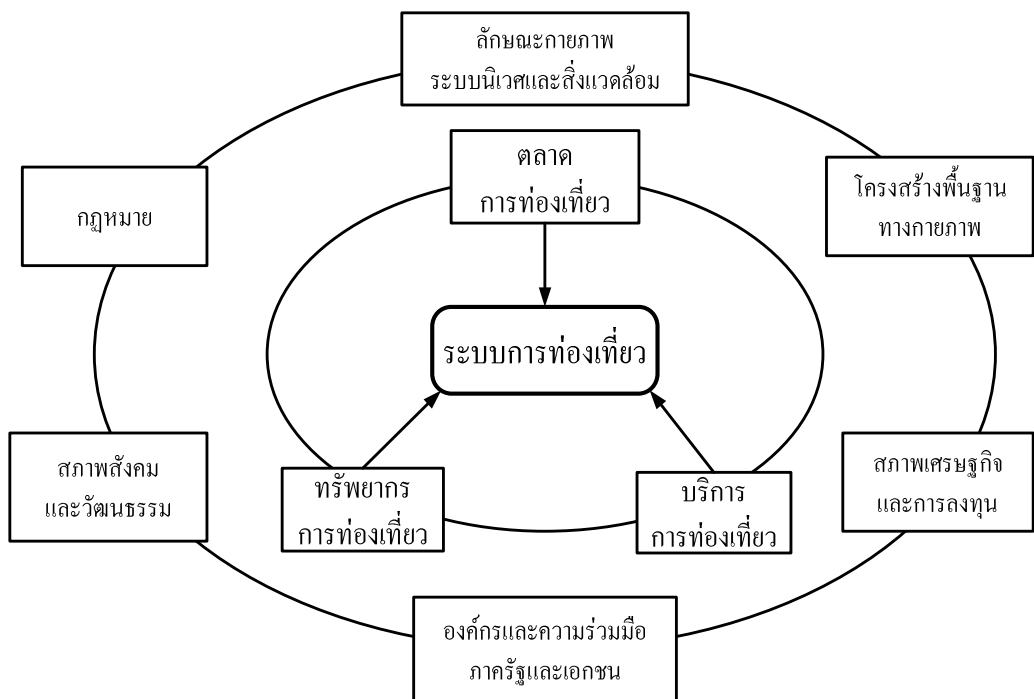
9. Slow life คือ การใช้ชีวิตของนักท่องเที่ยวท่ามกลางความสงบเน้นการพักผ่อนท่ามกลางธรรมชาติดั้งเดิมของพื้นที่ เปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวได้ใช้ชีวิตอย่างเชื่องช้าและเรียบง่ายเฉกเช่นวิถีชีวิตของผู้คนในชนบทที่ไม่หรรษาฟุ่มเฟือยหรือเร่งรีบจนเกินไป (Slow down for long life) มุ่งเน้นการพักผ่อนทั้งทางร่างกายและจิตใจ นักท่องเที่ยวมีการประกอบกิจกรรมการท่องเที่ยวที่เน้นความผ่อนคลายมากกว่าการใช้พลกำลัง นักท่องเที่ยวมีโอกาสได้ใช้ชีวิตและประกอบกิจกรรมที่ไม่สามารถทำได้ในเมืองใหญ่ เป็นการหวนกลับคืนสู่ธรรมชาติ (Back to the nature) ตลอดจนเป็นกิจกรรมการท่องเที่ยวที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและสังคมวัฒนธรรม ซึ่งปัจจุบันนักท่องเที่ยวในเมืองใหญ่ต่างชวนขวายหาชีวิตที่สงบสุข หลีกหนีจากความเป็นเมืองที่สับสนวุ่นวาย โดยสังคมในลักษณะเช่นนี้เราสามารถที่จะพบได้ในสังคมชนบทของไทยจึงเป็นโอกาสอย่างมากของประเทศไทยที่จะการรองรับกิจกรรมการท่องเที่ยวแบบ Slow life

การท่องเที่ยวในลักษณะนี้เปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวได้พักผ่อนทั้งด้านร่างกายและจิตใจเพื่อใช้ชีวิตที่สงบสุขท่ามกลางธรรมชาติและวิถีชีวิตชนบท เพื่อคลายความเหนื่อยล้าการทำงานและสังคมที่เร่งรีบและวุ่นวายในเมืองใหญ่ อีกทั้งกิจกรรมการท่องเที่ยวแบบ Slow life ยังทำให้นักท่องเที่ยวได้ทำกิจกรรมอยู่ในแหล่งท่องเที่ยวยาวนานขึ้น (Slow stay) เป็นการเปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวได้ใช้จ่ายใช้สอยในแหล่งท่องเที่ยวที่ยาวนานขึ้นด้วย ซึ่งแนวคิด Slow life จะมีความสอดคล้องกับวิถีชีวิตชนบทของไทยที่มีความเป็นอยู่อย่างเรียบง่าย พอกินพอกินและใช้ชีวิตอย่างสงบถือเป็นเสน่ห์ของการใช้ชีวิตของผู้คนในชนบทของประเทศไทยที่นักท่องเที่ยวในเมืองใหญ่อยากเข้ามาสัมผัสเพียงแต่จะต้องมีการจัดการและวางรูปแบบของกิจกรรมที่เหมาะสมให้เกิดขึ้นในแต่ละท้องถิ่น ซึ่งอาจจะมียุทธศาสตร์ของการส่งเสริมและวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน นักท่องเที่ยวจะมีโอกาสเข้าไปสัมผัสและใช้ชีวิตในแต่ละท้องถิ่นได้

10. Slow energy คือ การประกอบกิจกรรมการท่องเที่ยวที่ประหยัดพลังงาน ทรัพยากรและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ทั้งในด้านการขนส่ง สถานที่พักรัก ร้านค้าร้านอาหารและการประกอบกิจกรรมการท่องเที่ยว โดยเฉพาะในปัจจุบันที่อยู่ในยุควิกฤตด้านพลังงานที่ขาดแคลน ราคาแพงและก่อให้เกิดปัญหามลพิษสู่สิ่งแวดล้อม เป็นการประกอบกิจกรรมการท่องเที่ยวที่ประหยัดพลังงานหรือการเลือกใช้พลังงานทางเลือกและลดการปลดปล่อยมลพิษจากการใช้พลังงานต่าง ๆ มีการส่งเสริมและสนับสนุนผู้ประกอบการหรือภาคธุรกิจที่ส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงาน การท่องเที่ยวในรูปแบบนี้เป็นกิจกรรมส่วนหนึ่งที่จะช่วยลดปัญหาสภาวะโลกร้อน (Global warming) ได้อีกทางหนึ่ง

ในยุคของวิกฤตการณ์พลังงานที่เกิดขึ้นอยู่ ณ เวลานี้ เป็นจุดเริ่มต้นที่ดีของแนวคิด Slow energy เพราะปัจจุบันเชื้อเพลิงฟอสซิลมีราคาเพิ่มสูงขึ้นเรื่อย ๆ อีกทั้งการใช้พลังงานยังส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและเป็นปัจจัยสำคัญที่ก่อให้เกิดภาวะโลกร้อน (Global warming) ทำให้ในปัจจุบันผู้คนต่างให้ความสำคัญกับการประหยัดพลังงานทั้งในด้านการคมนาคมขนส่งและการใช้ชีวิตประจำวัน แม้กระทั่งการแสวงหาพลังงานทางเลือกเพื่อทดแทนเชื้อเพลิงฟอสซิลที่กำลังจะหมดไปไม่ว่าจะเป็นพลังงานแสงอาทิตย์ พลังงานลม พลังงานคลื่น พลังงานความร้อนใต้พิภพ และพลังงานชีวมวล เป็นต้น รวมไปถึงการใช้เทคโนโลยีที่ประหยัดพลังงานทั้งในด้านการขนส่ง เครื่องใช้ไฟฟ้า การออกแบบอาคารที่พักต่าง ๆ ก็มีการคำนึงถึงการประหยัดพลังงาน ซึ่งถ้าสามารถพัฒนาแนวคิด Slow energy ให้เกิดขึ้นกับภาคธุรกิจของประเทศไทยแล้วก็จะถือเป็นจุดขายที่สำคัญที่จะรองรับนักท่องเที่ยวกลุ่มคุณภาพที่มีจิตสำนึกด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติ (Green heart) ในขณะเดียวกันแนวคิดนี้ยังสามารถช่วยลดต้นทุนให้กับภาคธุรกิจได้อีกด้วย เพราะแนวคิด Slow energy มุ่งเน้นการใช้พลังงานที่คุ้มค่า

จากองค์ประกอบของการท่องเที่ยวแบบ Slow tourism จะเห็นได้ว่าการท่องเที่ยวแบบ Slow tourism เป็นกิจกรรมการท่องเที่ยวที่เน้นความสงบ เรียบง่าย ผ่อนคลาย ประกอบกิจกรรมการท่องเที่ยวในพื้นที่ที่มีสภาพความเป็นธรรมชาติสูง พื้นที่ที่มีการดูแลรักษาเป็นอย่างดี มีการกระจายรายได้และการพัฒนาไปสู่ท้องถิ่นได้อย่างเต็มที่ นอกจากนี้ Slow tourism สามารถตอบสนองและแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในระบบโครงสร้างอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวได้ทั้งในด้านทรัพยากรการท่องเที่ยวที่จะได้รับการดูแลเอาใจใส่ และการจัดการผลกระทบ การให้บริการด้านการท่องเที่ยวก็สามารถที่จะสร้างประสบการณ์การท่องเที่ยวที่ดีให้กับนักท่องเที่ยวได้ และด้านการตลาดซึ่งกลุ่มของนักท่องเที่ยวแบบ Slow tourism จะมีจำนวนเพิ่มขึ้นในเวลาอันใกล้อย่างแน่นอน

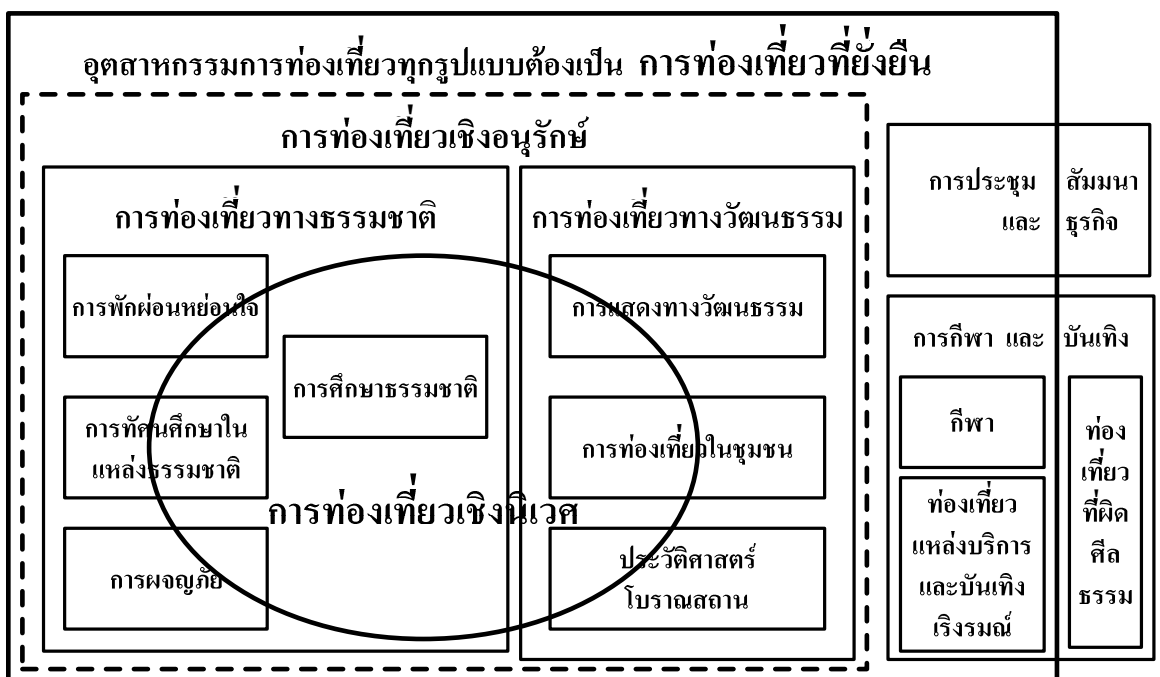

(การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2538)

ภาพที่ 3 โครงสร้างระบบอุตสาหกรรมท่องเที่ยว

สรุปและข้อเสนอแนะ

ถ้าประเทศไทยสามารถที่จะพัฒนาการท่องเที่ยวในรูปแบบของ Slow tourism ให้กระจายไปอย่างกว้างขวางทั่วประเทศได้แล้วก็จะสามารถพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวไปสู่ความยั่งยืนได้อย่างแน่นอน สิ่งที่สำคัญที่สุดก็คือการวางแผนที่ชัดเจนในการพัฒนาการท่องเที่ยวในรูปแบบของ Slow tourism ให้เกิดขึ้นในพื้นที่ใดพื้นที่หนึ่งเพราะถ้ามองจากองค์ประกอบของ Slow tourism แล้วจะพบว่ากิจกรรมหรือรูปแบบของ Slow tourism มักที่จะตรงข้ามกับกิจกรรมการท่องเที่ยวแบบมวลชน (Mass tourism) ดังนั้นกิจกรรมการท่องเที่ยวทั้ง 2 รูปแบบจึงไม่สามารถไปด้วยกันได้ในพื้นที่และเวลาเดียวกันได้ จึงควรมีการคัดเลือกพื้นที่ว่าพื้นที่ไหนมีความเหมาะสมในการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบ Slow tourism ซึ่งต้องเป็นพื้นที่ที่ยังคงความเป็นธรรมชาติและวิถีชีวิตแบบดั้งเดิมของท้องถิ่น จากนั้นสิ่งสำคัญอีกสิ่งหนึ่งก็คือการจัดการการท่องเที่ยวต้องคำนึงถึงการพัฒนาที่สอดคล้องกับสภาพพื้นที่ (สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย, 2540) ซึ่งการจัดการด้านผลกระทบที่จะเกิดขึ้นหรือแม้กระทั่งการจัดสรรผลประโยชน์ที่เป็นธรรมต่อทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง (Stakeholder) เชื่อว่าการท่องเที่ยวแบบ Slow tourism จะสามารถสร้างจุดเด่นให้แก่ประเทศไทย สามารถสร้างรายได้ให้แก่อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว และสามารถที่จะพัฒนาไปสู่การท่องเที่ยวแบบยั่งยืน

(สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย, 2540)

ภาพที่ 4 รูปแบบการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน

เอกสารอ้างอิง

- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, กองอนุรักษ์. (2538). *คู่มือการวางแผนอนุรักษ์และพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว*. กรุงเทพฯ: การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.
- จิตศักดิ์ พุฒจร. (2546). ศักยภาพการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ. กรุงเทพฯ: การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.
- มนัส สุวรรณ. (2544). *โครงการศึกษาเพื่อจัดทำดัชนีวัดคุณภาพมาตรฐานแหล่งท่องเที่ยว*. กรุงเทพฯ: การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.
- สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย. (2540). *การดำเนินการเพื่อกำหนดนโยบายการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ*. กรุงเทพฯ: การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.
- สุรเชษฐ์ เชษฐมาส และศิริลักษณ์ ปันเกษร. (2535). *นันทนาการกับการป่าไม้ชุมชน 2*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช